



1



2



CLIL

DEFINITIE

- CLIL verwijst naar de internationale afkorting *Content and Language Integrated Learning*.

= 'een werkvorm waarin het Frans, Engels of Duits als instructietaal wordt gebruikt om een niet-taalvak te onderwijzen'

Dubbele focus: zaakvakdoelen en leerwinst bij de taalvaardigheid van de CLIL-taal. (cfr. taalgericht vakonderwijs)



3

3



KRACHTIG LEERMIDDEL

DEFINITIE

CLIL = krachtig leermiddel door de aard van het leerproces zelf


Geen klassiek expliciet leerprocesmodel

Wel impliciete aanpak:
het betekenisvol doen van dingen in en het begrijpen van de doeltaal waarbij steun wordt verleend in het taalleerproces



4

4




KRACHTIG LEERMIDDEL

DEFINITIE

Expliciete band tussen


- CLIL-didactiek
- talenbeleid
- taalgericht vakonderwijs

Huidige definitie in de regelgeving laat te veel ruimte voor meerduidige interpretaties.



5

5




KRACHTIG LEERMIDDEL

DEFINITIE


Didactische aanpak in de praktijk:

→ Bevinding van de onderwijsinspectie vanuit een evaluatie-onderzoek van de onderwijsinspectie (23 scholen)



6

6

DRAAGVLAK CREËREN - VOORDELEN		LEERLINGEN
<p>CLIL KAN EEN VERSCHIL MAKEN</p> <ul style="list-style-type: none">• Gemotiveerde leerlingen• Grotere tevredenheid en zelfvertrouwen• Spreekdurf en zelfvertrouwen• Grotere taalvaardigheid in CLIL-taal en in Nederlands → Taalzwakke lln versterken, taalsterke lln uitdagen• Taallenig worden		

7

DRAAGVLAK CREËREN - VOORDELEN		LEERLINGEN
<p>CLIL KAN EEN VERSCHIL MAKEN</p> <ul style="list-style-type: none">• 4 c's: cognition, culture, content, communication• zelfredzaamheid en groei in de persoonlijkheid• Voorbereid op hoger onderwijs/vakantiejobs• Interculturele kennis en communicatievaardigheden• Ontwikkelen van meertalige interesse		

8

DRAAGVLAK
CREËREN -
VOORDELEN



LEERLINGEN

CLIL KAN EEN VERSCHIL MAKEN

Wetenschappelijk onderzoek (Struys & Van de Craen):

- Meertalig onderwijs heeft een positief effect op de flexibiliteit van het brein en de intelligentie
- Hoe langer men meertalig onderwijs volgt, hoe sterker de goede resultaten zich manifesteren.

9

9

DRAAGVLAK
CREËREN -
VOORDELEN



LEERLINGEN


CLIL KAN EEN VERSCHIL MAKEN

Wetenschappelijk onderzoek (Struys & Van de Craen):

- Meertalige leerlingen halen groter voordeel uit meertalig onderwijs dan eentalige leerlingen.
→ De thuistaalachtergrond van een leerling mag niet bepalen of de leerling al dan niet wordt toegelaten tot meertalig onderwijs.

10


10

DRAAGVLAK CREËREN - VOORDELEN		LERAREN - SCHOOL
<ul style="list-style-type: none">• Profilering van de school• Opwaardering van vreemde taalvakken• Bewustere omgang met de leerplannen van de zaakvakken• Nieuwe stimulans voor leraren → enthousiasme• Invloed van didactiek in CLIL-lessen op andere vakken (taalgericht vakonderwijs)• Grotere samenwerking tussen leraren		
11		

11

DRAAGVLAK CREËREN - VOORDELEN		LERAREN - LEERLINGEN - OUDERS
<ul style="list-style-type: none">• Aftasten van interesse bij leraren, leerlingen en ouders → bv. via bevraging		
12		

12




WETGEVING - REGELGEVING

OPSTART & VOORWAARDEN


- Nederlandstalig parallel traject verplicht
- max. 20% CLIL-uren
- CLIL-talen = Frans, Engels, Duits
- aanvraagdossier
- C1 taalniveau van CLIL-leraren bewijzen
- Decreet Rechtspositie ...
- toelatingsklassenraad
- LOC, schoolraad

→ enkele drempels



13


13



VOORBEREIDING


OPSTART & VOORWAARDEN

- Stel een CLIL-team samen
- Informeer je over CLIL
 - <https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/clil>
→ Mededeling 'Starten met CLIL-onderwijs in Vlaanderen'
 - <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/clil-onderwijs-in-een-vreemde-taal>
- Nascholingen / opleidingen
- Literatuur: zie bibliografie
- Schoolbezoeken aan CLIL-scholen



14

14



VOORBEREIDING → Bibliografie

Zie katholiekonderwijs.vlaanderen/clil → Bibliografie

O.a.

Martens, L & Van de Craen, P. (red.) (2017), *Klaar voor CLIL. Het CLIL-handboek voor Vlaanderen en Nederland* – Leuven, Acco.


Strobbe, L. Sercu, L. en Strobbe, J. (2013), *Je vak in een vreemde taal* – Leuven, Acco.

Ball, Ph., Kelly, K. en Clegg, J. (2015), *Putting CLIL into Practice* – Oxford University Press.

Coyle, D., Hood, P. en Marsh, D. (2010), *CLIL- Content and Language Integrated Learning* – Cambridge University Press

15


15



DREMPELS

OPSTART & VOORWAARDEN

- Nederlandstalig parallel traject verplicht
- Rechten van personeel vrijwaren
- Weinig aan leerplannen aangepast materiaal
- Geen extra middelen voorzien



16

16



Yes we can! – Wir schaffen das! – Nous le faisons!

DREMPELS WORDEN UITDAGINGEN

OPSTART & VOORWAARDEN

- Nederlandstalig parallel traject verplicht
- Rechten van personeel vrijwaren


↓

Yes we can! – Wir schaffen das! – Nous le faisons!

- Starten in de eerste graad (eerste jaar)
- Eigen leerkrachten met diploma taalvak/zaakvak (+ enthousiasme)
- Masters motiveren om taalexamen af te leggen

17

17



Yes we can! – Wir schaffen das! – Nous le faisons!

DREMPELS WORDEN UITDAGINGEN

OPSTART & VOORWAARDEN

- Weinig aan de leerplannen aangepast materiaal
- Geen extra middelen

↓

Yes we can! – Wir schaffen das! – Nous le faisons!

- Beleid dat/directie die talenkennis stimuleert
- Streven naar 'jobverzachting'
- Streven naar een duo
- PBD & netwerking

18

18



DREPELS WORDEN UITDAGINGEN

OPSTART & VOORWAARDEN

- Nood aan communicatie met andere personeelsleden/vakgroepen: weerstand
→ draagvlak creëren
- Eigen opdracht bedreigd ...
- Belang zaakvakken worden uitgehouden ...
- Taalleerkrachten ...

19

19



COMMUNICATIE

OPSTART & VOORWAARDEN

Ook communicatie met

- Schoolraad
- Ouderraad
- Leerlingenraad
- LOC
- SG (eventueel)

20

20



AANVRAAG EN GOEDKEURING

- door CLIL-werkgroep
- Ondersteuning door PBD

OPSTART & VOORWAARDEN



21

21



NA DE AANVRAAG EN GOEDKEURING

- Voorbereiding door leerkrachten
- Aanpassing schoolreglement
- Reclame & communicatie

→ website
→ infosessies
→ opendeur

OPSTART & VOORWAARDEN



22

22



SELECTIE VAN CLIL-LEERLINGEN

OPSTART & VOORWAARDEN

- Criteria voor deelname:
 - goede kennis van het Nederlands
 - interesse in CLIL-taal + voorkennis
 - motivatie en doorzettingsvermogen


Intakegesprekken:

- op opendeur of inschrijvingsavond



23

23



CLIL-AANVRAAG

VERLOOP AANVRAAGPROCEDURE

15-12	15-2	1-4	15-5	1-9
dossier	groen	dossier	groen	start
	oranje + opm.		rood	CLIL
				?

24

24



CLIL-AANVRAAG

VAN KWALITEITSSTANDAARD NAAR AANVRAAGDOSSIER

Kwaliteitsstandaard
<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14721>

Aanvraagformulier
→ eerste aanvraag
<http://data-onderwijs.vlaanderen.be/formulieren/default.aspx?id=5738>

- Analyse van de beginsituatie (**BSA**)
- **Visie en de doelstellingen** voor het CLIL-traject
- **Communicatiestrategie**
- **Actieplan**
 - onderwijskundig beleid
 - personeelsbeleid
 - logistiek beleid
 - beleid inzake kwaliteitszorg

25

25



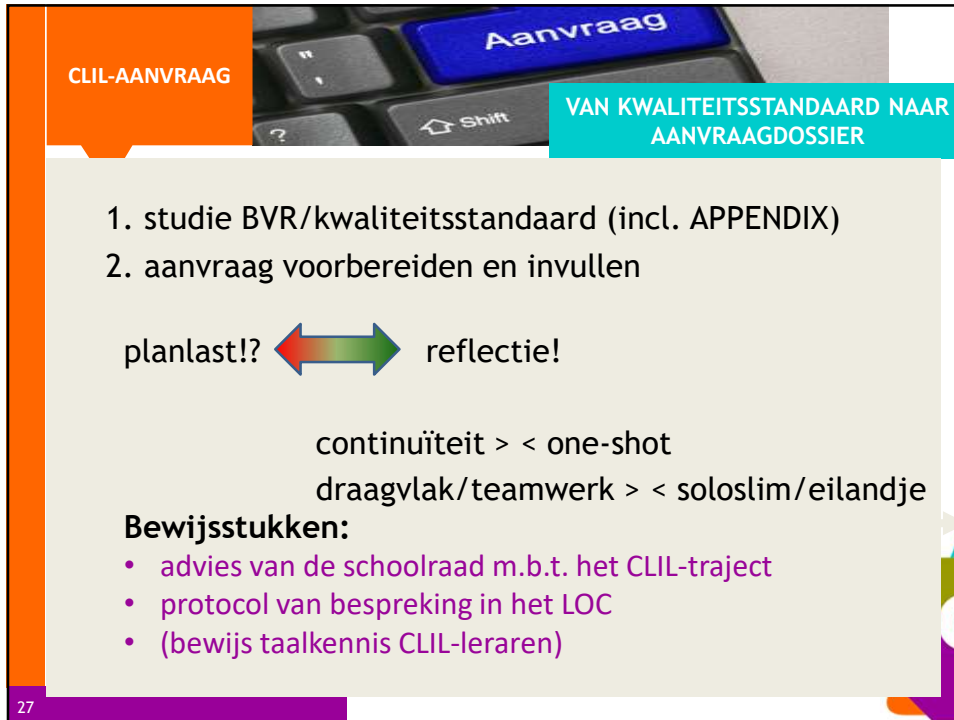
CLIL-AANVRAAG

VAN KWALITEITSSTANDAARD NAAR AANVRAAGDOSSIER

Eenvoudig sjabloon voor uitbreiding of aanpassing van een eerdere aanvraag

26

26



CLIL-AANVRAAG

VAN KWALITEITSSTANDAARD NAAR AANVRAAGDOSSIER

1. studie BVR/kwaliteitsstandaard (incl. APPENDIX)
2. aanvraag voorbereiden en invullen

planlast!? ↔ reflectie!

continuïteit > < one-shot
draagvlak/teamwerk > < soloslim/eilandje

Bewijsstukken:

- advies van de schoolraad m.b.t. het CLIL-traject
- protocol van bespreking in het LOC
- (bewijs taalkennis CLIL-leraren)

27

27



CLIL-AANVRAAG

GEGEVENS EN ALGEMEEN OVERZICHT

CONCREET

Eventueel verschillende instellingsnummers
Schatting leerlingenaantallen
 Meerjarenplan = meer dan een administratieve mededeling
 → Zinvolheid van CLIL waarmaken
 → CLIL als beleidskeuze
 → bespaart nieuw dossier later

28

28

CLIL-AANVRAAG BSA

Positief = sommige CLIL-projecten

- hebben lange aanloop achter de rug;
- zijn goed ingebed in de school.

minstens aandacht voor:

- het taalprofiel van de leerlingen, m.i.v. hun kennis van het Nederlands → Nederlands: vaak vergeten
- de taalkennis van de CLIL-leraren en hun ervaring met de CLIL-methodiek → CLIL-ervaring ≠ taalkennis
- draagvlak (ook ouders; aantonen dat CLIL geen eiland is)

29

29

CLIL-AANVRAAG BSA

Keuzemogelijkheid in Nederlands expliciet vermelden!

Relevantie afoetsen i.f.v. CLIL-plannen

Aantonen dat CLIL geen taaltoeval is!

30

30

CLIL-AANVRAAG

VISIE EN DOELEN

minstens aandacht voor:

- Duidelijke en coherente visie
- link met de BSA
- aansluiting bij pedagogisch project en talenbeleid school
- aandacht voor de verhoging van de taalvaardigheid in de CLIL-taal én in het Nederlands

→ *Strategische* doelstellingen vanuit de visie
Bv. geen natuurlijke context voor meertaligheid;
beroepsgerichte opleiding bij lands- /taalgrens

31

31

CLIL-AANVRAAG

VISIE EN DOELEN

mogelijke aandacht voor:

- spreekdurf
- welbevinden
- Link taalvak-zaakvak moet er sterk zijn. 'Taallengheid'
Taalzwakke IIn versterken, taalsterke IIn uitdagen
- zelfredzaamheid en groei in de persoonlijkheid

Langetermijnvisie: opbouw naar start CLIL-project over meerdere jaren = positief.
Strategische doelen kunnen een groeilijn hebben.

32

32

CLIL-AANVRAAG



COMMUNICATIESTRATEGIE

- Bevraging en dan pas starten met CLIL.
- Moet een longitudinaal proces zijn.

minstens aandacht voor:

Aan wie?
Alle participanten aangeven (leerlingen, ouders, raad van bestuur, scholengemeenschap)


Wat?
CLIL-traject in de school, kenmerken van het CLIL-onderwijs, gevolgen voor opbouw curriculum, evaluatie en leerbegeleiding, schoolreglement ...

Let op: ook de keuzemogelijkheid tussen CLIL en niet-CLIL
Timing! Niet beperken tot “brief aan de ouders” of “opendeurdag”

33

33

CLIL-AANVRAAG



ACTIEPLAN

Onderwijskundig beleid

- A. curriculum (onderwijsaanbod en onderwijsorganisatie)*
- B. leerbegeleiding*
- C. Leerlingenevaluatie*

Personeelsbeleid


Logistiek beleid

Kwaliteitszorg

34

34

CLIL-AANVRAAG



ACTIEPLAN
 ONDERWIJSKUNDIG BELEID
 A. Curriculum

Groei voorzien/willen opbouwen = positief.
Max. 20% CLIL-uren (max. 20% van de niet-taalvakken)

- Welke vakken? Hoeveel uren per week?
- Welke CLIL-taal?
- Beoogd taalvaardigheidsniveau? **Aandacht voor LP-doelen!**
 samenhang tussen CLIL-vakken en taalvakken


Verticaal en horizontaal: vak- en taalnoden coördineren

- Continuïteit van het CLIL-aanbod bewaken (**nastreven?**)
- Niveaunderschillen in taalvaardigheid tussen CLIL- en niet CLIL-leerlingen opvangen (aparte groepen? Wat na CLIL-jaar?)

35

35

CLIL-AANVRAAG



ACTIEPLAN
 ONDERWIJSKUNDIG BELEID
 B. Leerbegeleiding

Exhaustief en pro-actief = positief

Mogelijke aandachtspunten

- leerbegeleiding qua taalvaardigheid in de doeltaal én in het Nederlands → **didactiek van 'taalgericht vakonderwijs'**
- studiemotivatie en (vak)inhoud: structurele ondersteuningsmaatregelen, afspraken, procedures
- didactiek (taalgericht vakonderwijs, visuele ondersteuning, scaffolding ...)
- instrumenten en werkdocumenten bij de detectie van specifieke noden, remediëring, rol begeleidende klassenraden,
- differentiatie
- ...

36

36

CLIL-AANVRAAG



ACTIEPLAN
 ONDERWIJSKUNDIG BELEID
 C. Leerlingenevaluatie

Mogelijke aandachtspunten:


- afspraken en procedures
 - evaluatie vakinhoudelijke leerdoelen van het CLIL-traject
 - evaluatie talige leerdoelen van het CLIL-traject
 - zelfevaluatie door leerlingen
- omgang met leerlingenresultaten voor CLIL i.f.v. attestering en advisering
- transparante communicatie voor leerlingen en ouders over de evaluatiepraktijk

Impact op rapportering en communicatie

37

37

CLIL-AANVRAAG



ACTIEPLAN
 PERSONEELSBELEID

minstens de samenstelling van het CLIL-team (concreet)

- groot genoeg
- ook over de toekomst spreken
- link met taalleraren
- bekwaamheidsbewijzen i.f.v. competenties voor het niet-taalvak

kennis van de doeltaal *niveau C1*

- **vormingsplan CLIL-team:** lectuur, nascholingen, intervisie, hospiteren, co-teaching, visiteren, begeleiding, specifieke opleiding, samenwerking met h.o. ...

38

38

CLIL-AANVRAAG	→ A C T	ACTIEPLAN PERSONEELSBELEID
	I O N →	
	P L A N	

- overlegstructuren (schoolintern/ schoolextern) ter professionalisering
- monitoring en evaluatie van CLIL-teams en CLIL-leraren (bijv. bij functioneringsgesprekken - **waardering voor extra inspanning**)
- plan voor het streven naar continuïteit in team (duo's - re-affectatie, verloven)
- pro-actief (inlooptraject via co-teaching ...)

39

39

CLIL-AANVRAAG	→ A C T	ACTIEPLAN LOGISTIEK
	I O N →	
	P L A N	

specifieke noden qua materiaal en uitrusting voor CLIL

Niet te verwaarlozen:
specifieke leermiddelen / nadenken over budget / lokalen / referentiewerken

Concreet!

40

40

CLIL-AANVRAAG		ACTIEPLAN KWALITEITSZORG
<p><u>minstens aandacht</u> voor:</p> <p><i>screening kandidaat-CLIL-leerlingen → positief advies van de toelatingsKR “minstens gebaseerd op voldoende kennis en beheersing door de leerling van Nederlands”</i></p> <p><i>criteria vastleggen i.f.v. visie + criteria communiceren + toepassen</i></p>		
41		

41

CLIL-AANVRAAG		ACTIEPLAN KWALITEITSZORG
<ul style="list-style-type: none"> • <u>minstens aandacht</u> voor: • Evaluatie: identificatie van <i>te evalueren aspecten</i> Link met curriculum e.a. <u>minimaal</u> in acht nemen: leerwinst doeltaal, resultaten CLIL-zaakvak, taalvaardigheid Nederlands, opvolgen en ontwikkelen deskundigheid CLIL-leraren • Leerwinstmeting 		
42		

42

CLIL-AANVRAAG



ACTIEPLAN
KWALITEITSZORG

het luik kwaliteitszorg kan ook ingaan op
 bijsturing en verantwoording van de werking en de resultaten van het CLIL-traject;

gegevensverzameling + wijze van analyse. Mogelijke elementen:
 toetsen en examens, portfolio's, enquêtes, gesprekken...


definiëring overlegstructuren voor evaluatie (bv. schoolraad, ouderaad, klassenraden, werkgroepen, vakgroepen, functioneringsgesprekken...)

Link met brede kwaliteitszorg op school!!

43

43

PROFESSIONALISERING




ACTIEPLAN
KWALITEITSZORG


Meer info
<https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/clil>

CLIL


CLIL staat voor de internationale afkorting *Content and Language Integrated Learning*. Vakinhouden worden daarbij in een andere taal dan de officiële onderwijstaal aangeboden. In Vlaanderen gaat het daarbij om Frans, Engels of Duits.





Wat, waarom, hoe?
 Kwaliteit van een CLIL-traject en impact op het leerproces



Een CLIL-traject aanvragen of aanpassen
 Procedure van aanvraag of aanpassing van een CLIL-traject



Taalcertificering
 Getuigschrift voor het vereiste niveau van taalkennis

44

44

PROFESSIONALISERING



ACTIEPLAN
KWALITEITSZORG


CLIL-begeleiders

- centraal Brussel: Leen Pil (leen.pil@katholiekonderwijs.vlaanderen);
- Antwerpen: Christel Verheyen (christel.verheyen@katholiekonderwijs.vlaanderen);
- Limburg: Daisy De Smet (daisy.desmet@katholiekonderwijs.vlaanderen);
- Mechelen-Brussel: Mia Vanden Waeyenbergh
(mia.vandenwaeyenbergh@katholiekonderwijs.vlaanderen);
- Oost-Vlaanderen: Kristine Impens (kristine.impens@katholiekonderwijs.vlaanderen);
- West-Vlaanderen: Jan De Waele (jan.dewaele@katholiekonderwijs.vlaanderen);
- West-Vlaanderen: Johan Delbaere (johan.delbaere@katholiekonderwijs.vlaanderen);
- Salesianen van Don Bosco: Daisy De Smet (daisy.desmet@dboc.be);
- VLP: Ingrid Saelen (ingrid.saelen@katholiekonderwijs.vlaanderen);
- Broeders van Liefde: Benjamin Rombaut (benjamin.rombaut@fracarita.org).

 0472 91 36 19
 MAIL

45

45



Vragen

46

46